

Dosarul nr. 3ra-578/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (judecător M. Murguleț)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători I. Cimpoi, I. Secieru și A. Danilov)

DECIZIE

04 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător
judecătorii

Maria Ghervas
Iuliana Oprea
Victor Burduh
Dumitru Visternicean
Luiza Gafton

examinând recursul declarat de I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Olioterra“ S.R.L. împotriva I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la anularea procesului-verbal privind constatarea iregularităților, întocmit de Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, obligarea autorizării plății subvenției și obligarea perfectării și prezentării documentelor de plată a subvenției,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și menținută hotărârea din 10 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 17 martie 2017, „Olioterra“ S.R.L. a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (începând cu data de 19 iulie 2017, I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură) (vol. I, f.d. 2-4), cu privire la anularea procesului-verbal nr. 45/6339 din 27 ianuarie 2017 privind constatarea iregularităților, întocmit de Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură; obligarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură de a autoriza plata subvenției în sumă de 957 193, 14 lei, în baza dosarului de subvenționare nr. 1.6.3/1609OR1940; și obligarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură de a perfecta și prezenta Trezoreriei teritoriale Chișinău documentele de plată a subvenției în sumă de 957 193, 14 lei, în baza dosarului de subvenționare nr. 1.6.3/1609OR1940.

În motivarea acțiunii, „Olioterra“ S.R.L. a susținut că la 13 septembrie 2016,

a înaintat Secției teritoriale Orhei a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură o cerere privind solicitarea sprijinului financiar în sumă de 957 193, 14 lei pentru domeniul de prelucrare, uscarea și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia, conform submăsurii 1.6.3 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 910 din 25 iulie 2016.

A relatat că la 14 septembrie 2016, a depus la Secția teritorială Orhei a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură actul de dare în exploatare a utilajelor și echipamentelor tehnologice noi, destinate dezvoltării infrastructurii postrecoltare și procesare, precum și certificatul de înregistrare la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, din aceeași dată.

A indicat că la 21 februarie 2017, a recepționat notificarea Direcției inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nr. 45/6338 din 27 ianuarie 2017, prin care a fost informată despre faptul considerării dosarului de subvenționare nr. 1.6.3/1609OR1940 ca fiind neeligibil, pentru motivele arătate în procesul-verbal nr. 45/6339 din 27 ianuarie 2017 privind constatarea iregularităților.

În acest sens, Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură ar fi constatat că utilajul tehnologic de prelucrare, uscarea și condiționare a cerealelor a fost dat în exploatare în data de 31 decembrie 2014, ceea ce contravine pct. 108 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 910 din 25 iulie 2016.

De asemenea, Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură ar fi reținut că actul de dare în exploatare a utilajelor și echipamentelor tehnologice noi este din data de 14 septembrie 2016, pe când materialele dosarului de subvenționare au fost înregistrate de către Secția teritorială Orhei a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură la 13 septembrie 2016.

A explicat că în conformitate cu pct. 112 subpct. 5) din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 910 din 25 iulie 2016, confirmarea dării în exploatare a utilajului îl constituie anume actul de dare în exploatare a utilajului și echipamentului, vizat de șeful direcției raionale pentru agricultură și alimentație și coordonat cu reprezentantul secției/serviciului teritorial al Agenției, modelul-tip al căruia este aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare.

Astfel, a menționat că este nefondată constatarea Direcției inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură privind darea în exploatare a utilajului la 31 decembrie 2014, în condițiile în care actul respectiv este din data de 14 septembrie 2016.

În aceeași conjunctură, a notat că fișa de inventariere nr. 324 din 27 februarie 2017 atestă plasarea utilajului în data de 31 decembrie 2014 sub regimul

fiscal de conservare.

A precizat că, conform pct. 3 din Regulamentul Departamentului privatizării și administrării proprietății de stat nr. 573 din 25 martie 1998 cu privire la conservarea și deconservarea bunurilor nefolosite în procesul tehnologic, pentru bunurile conservate nu se calculează uzura și nu se efectuează plata impozitelor, iar la conservarea bunurilor urmează a fi folosite indicațiile instrucțiunilor tehnice.

A evidențiat că potrivit pct. 180 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 910 din 25 iulie 2016, în cazul depistării neajunsurilor, Secția teritorială Orhei a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură era obligată, în termen de 10 zile lucrătoare de la adresarea „Olioterra“ S.R.L., să o notifice despre motivele pentru care cererea nu putea fi în continuare examinată, cu indicarea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de producătorul agricol în vederea corespunderii criteriilor de eligibilitate.

A specificat că Secția teritorială Orhei a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu și-a executat obligația dată, „Olioterra“ S.R.L. aflându-se în imposibilitate de a depune o nouă cerere în termenul cuvenit.

Totodată, a subliniat că în procesul-verbal contestat, Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură face trimitere la certificatul de înregistrare la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor din 14 septembrie 2016, fără a ridica obiecții referitoare la data depunerii acestuia.

Prin hotărârea din 10 mai 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (vol. I, f.d. 113-120), acțiunea înaintată de „Olioterra“ S.R.L. a fost admisă parțial. S-a anulat procesul-verbal nr. 45/6339 din 27 ianuarie 2017 privind constatarea iregularităților, întocmit de Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură. S-a obligat Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură de a achita în beneficiul „Olioterra“ S.R.L. subvenția în sumă de 957 193, 14 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 24 mai 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a declarat apel împotriva hotărârii din 10 mai 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (vol. I, f.d. 111-112).

Prin decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 134-143), a fost respins apelul declarat de I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și menținută hotărârea din 10 mai 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

La 13 martie 2018, I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a declarat recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 146-150), solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe în partea admiterii pretențiilor; și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a susținut că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel au

fost emise cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

A indicat că reprezentanții săi au verificat existența, instalarea, corespunderea tehnică și funcționarea utilajului tehnologic, constatând că acesta a fost dat în exploatare încă la 31 decembrie 2014, ceea ce contravine pct. 108 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 910 din 25 iulie 2016.

A afirmat că instanța de apel nu a luat în considerare concluziile expuse în actul de inspecție nr. 354/is/2016, în particular – constatarea caracterului denaturat al actului de dare în exploatare din 14 septembrie 2016.

A declarat că notificarea nr. 21/3279 cu privire la stoparea procesului de examinare a cererii de solicitare a sprijinului financiar a fost emisă la 30 septembrie 2016, „Olioterra“ S.R.L. cunoscând despre iregularitățile admise, cu atât mai mult cu cât în conformitate cu pct. 187 din Regulamentul nominalizat, Nu se acceptă anexarea suplimentară la dosarul de subvenționare a altor documente justificative care nu sunt introduse în actele de dare în exploatare sau sunt datate cu o dată ulterioară depunerii cererii.

Consideră că faptul nesemnării actului de inspecție nr. 354/is/2016 de către un membru al grupului de lucru nu este de natură a periclita activitatea grupului.

În continuare, a subliniat că instanța de judecată nu poate substitui I.P. Agenția de Intervenție și Plăți în atribuția de examinare a cererilor de acordare a subvențiilor, iar în speță, dosarul de subvenționare nr. 1.6.3/1609OR1940 nu a fost supus verificării de către Direcția autorizare plăți a I.P. Agenția de Intervenție și Plăți prin prisma corectitudinii calculului și cuantumului subvenției solicitate.

Opinează că instanța de apel nu a respectat garanțiile unui proces echitabil, stabilite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, examinând cauza într-un mod superficial.

Potrivit art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă în redacția în vigoare la data relevantă speței, Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La materialele dosarului nu există probe ce ar confirma recepționarea de către recurent a deciziei integrale a instanței de apel.

Astfel, este în termen recursul declarat de I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură la 13 martie 2018.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei contestate și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 432 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care

instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Potrivit pct. 180 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 910 din 25 iulie 2016 (în continuare, „Regulament“), În cazul în care în urma verificărilor efectuate de reprezentantul secției/serviciului teritorial al Agenției se constată abateri, ce conduc la imposibilitatea examinării în continuare a cererii de solicitare a subvenției, reprezentantul secției/serviciului teritorial va întocmi o notificare (modelul aprobat prin ordinul Agenției), cu înregistrarea acesteia în registrul de notificări. Notificarea va fi adusă la cunoștința producătorului agricol imediat, dar nu mai târziu de 10 zile lucrătoare de la adresarea producătorului agricol, în care va indica motivele pentru care cererea respectivă nu poate fi în continuare examinată, cu indicarea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de producătorul agricol în vederea corespunderii criteriilor de eligibilitate. O nouă cerere poate fi depusă de solicitant doar după înlăturarea circumstanțelor ce au servit drept temei pentru respingerea cererii în limita termenului stabilit la punctul 19 al prezentului Regulament.

I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a invocat în instanța de apel notificarea nr. 21/3279 din 30 septembrie 2016, emisă de către Oficiul său teritorial Orhei în baza pct. 180 din Regulament și adusă la cunoștința „Olioterra“ S.R.L., ca efect al suspiciunii privind necorespunderea criteriilor de eligibilitate.

Totodată, în conformitate cu pct. 189 din Regulament, În cazul dosarelor de subvenționare a căror valoare depășește suma de 400 mii lei, cu excepția dosarelor depuse în cadrul submăsurii de sprijin 2.1., Direcția administrare și control transmite dosarele Direcției inspecției și control pe teren a Agenției, conform ordinii introducerii în baza de date a Agenției, pentru organizarea inspecțiilor suplimentare, care va asigura efectuarea inspecției în ordinea recepționării în cadrul Direcției (conform numărului de ordine), cu restituirea lor în aceeași ordine, în termenele stabilite, cu excepția dosarelor în privința cărora a fost suspendată procedura de examinare, conform secțiunii 4 capitolul IV din prezentul Regulament.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare au omis să aplice pct. 180 în lumina pct. 189 din Regulament, ajungând astfel la concluzia eronată privind inacțiunea autorității publice, deși în cazul dosarelor de subvenționare a căror valoare depășește suma de 400 mii lei, anume Direcția inspecției și control pe teren a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură decide asupra posibilității examinării dosarelor, cu indicarea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de producătorul agricol în vederea corespunderii criteriilor de eligibilitate.

Totodată, Colegiul observă că, conform pct. 188 din Regulament, În cazul fiecărui dosar ce conține iregularități, Direcția administrare și control a Agenției întocmește un proces-verbal cu justificarea juridică a refuzului de a-l supune în continuare procedurii de examinare, informând solicitantul prin poștă. Termenul de notificare a solicitantului nu trebuie să depășească 30 de zile lucrătoare din momentul recepționării dosarului în cadrul aparatului central al Agenției. O nouă cerere poate fi depusă de producătorul agricol doar după înlăturarea

circumstanțelor ce au servit drept temei pentru respingerea cererii în limita termenului stabilit la pct. 19 al prezentului Regulament, cu excepția cererilor care au fost respinse pe motivul prezentării de către solicitant a datelor neveridice, în scopul obținerii subvenției, acestea fiind incluse, în modul stabilit, în lista de interdicție a producătorilor agricoli.

Colegiul subliniază că instanțele ierarhic inferioare, ajungând la concluzia ilegalității procesului-verbal nr. 45/6339 din 27 ianuarie 2017 privind constatarea iregularităților, întocmit de Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, s-au axat inclusiv pe încălcarea termenului de 30 zile lucrătoare, prevăzut la pct. 188 din Regulament, deși nu au stabilit cu certitudine data când aparatul central al Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a recepționat dosarul de subvenționare.

Mai mult, Colegiul punctează că ilegalitatea unui act administrativ se află într-o legătură directă cu încălcarea anumitor drepturi subiective. Cu alte cuvinte, atunci când instanța de judecată anulează un act administrativ, aceasta se expune și în privința dreptului subiectiv care a fost încălcat, evidențiind caracterul de remediere a încălcării admise de autoritatea publică prin anularea respectivului act.

În speță, instanțele ierarhic inferioare nu au dat aprecierea corectă pct. 188 din Regulament, or prin procesul-verbal atacat, s-a constatat inclusiv prezentarea de către „Olioterra“ S.R.L. a unor date neveridice, ceea ce ar duce la inadmisibilitatea depunerii unei cereri repetate de către acest solicitant.

Prin urmare, chiar și în cazul în care Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură ar fi încălcat termenul nominalizat, o atare încălcare nu ar fi lezat în sine dreptul „Olioterra“ S.R.L. de a primi subvenția, acest solicitant fiind penalizat pentru prezentarea unor date neveridice, adică lipsit de dreptul de a depune o nouă cerere, indiferent de limitele temporale prescrise de legiuitor.

În continuare, Colegiul evidențiază că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, ca urmare a constatării criteriilor de eligibilitate, nu a purces la examinarea corectitudinii calculelor și a sumei subvenției solicitate, adică la examinarea în fond a dosarului de subvenționare.

Cu toate acestea, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia privind temeinicia pretenției de obligare a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură de a autoriza plata subvenției în sumă de 957 193, 14 lei, în baza dosarului de subvenționare.

În acest sens, Colegiul remarcă, că anularea procesului-verbal contestat nu duce în mod automat la admiterea pretenției nominalizate, ci impune sarcina instanței de judecată de a examina în mod real chestiunea privind corectitudinea calculelor și a sumei subvenției solicitate, sarcină pe care instanțele ierarhic inferioare nu au îndeplinit-o în modul corespunzător.

Colegiul notează că aspectele nominalizate sunt importante pentru justa soluționare a litigiului, iar instanța de recurs nu poate corecta erorile judiciare depistate, pe când instanța de apel dispune de atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cauzei prin prisma verificării temeiniciei hotărârii primei instanțe atât în fapt, cât și în drept.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să constate și să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea justă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 Cod de procedură civilă, probele administrate, și, în dependență de situația stabilită, aplicând normele de drept incidente, să emită o decizie legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 444 și 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Se casează integral decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „Olioterra“ S.R.L. împotriva I.P. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la anularea procesului-verbal privind constatarea iregularităților, întocmit de Direcția inspecției și control pe teren din cadrul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, obligarea autorizării plății subvenției și obligarea perfectării și prezentării documentelor de plată a subvenției, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecători

Iuliana Oprea

Victor Burduh

Dumitru Visternicean

Luiza Gafton